

Економіка

УДК 658.330.31

Сорока Лариса Миколаївна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю
Ізмаїльський державний гуманітарний університет*

Soroka Larysa

*PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Business and Tourism Management
Izmail State University of Humanities
ORCID: 0000-0002-8014-7509*

Кирчата Ірина Миколаївна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки і підприємництва
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Kyrchata Iryna

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Economics and Entrepreneurship
Kharkiv National Automobile and Highway University
ORCID: 0000-0002-0270-1586*

Чатченко Ольга Євгенівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій*

Chatchenko Olga

*PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Economics
State University of Information and Communication Technologies
ORCID: 0000-0003-0618-339X*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІННОВАЦІЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙ У СТВОРЕННІ ДИНАМІЧНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА

INTERCONNECTION BETWEEN INNOVATION AND INVESTMENT IN CREATING A DYNAMIC BUSINESS ENVIRONMENT

***Анотація.** Вступ. У сучасній економіці, що стрімко змінюється під впливом глобалізації та цифровізації, інновації та інвестиції стають ключовими факторами формування конкурентоспроможного та динамічного бізнес-середовища. Їх взаємозв'язок є основою для підвищення ефективності бізнесу, забезпечення його адаптивності до викликів і створення передумов для сталого економічного зростання.*

***Мета.** Мета статті полягає в обґрунтуванні інтеграції інновацій та інвестицій для формування динамічного бізнес-середовища, а також у розробці рекомендацій щодо стратегій підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств в умовах сучасних економічних викликів.*

***Матеріали і методи.** У дослідженні було застосовано два ключові методи. Перший, метод інтеграційного поєднання, використано для аналізу взаємозв'язків між інноваціями та інвестиціями, що розглядались як взаємопов'язані процеси, які підвищують конкурентоспроможність бізнесу. Цей метод дозволив виявити, як інновації сприяють залученню інвестицій, а також як інвестиції стимулюють розвиток інноваційних проєктів. Другий метод, системного забезпечення, було застосовано для розробки структурованого підходу до управління інноваційно-інвестиційними процесами. Завдяки цьому методу вдалося врахувати як внутрішні, так і зовнішні чинники, включаючи вплив ринкових умов, державного регулювання та глобальних викликів. Він сприяв формуванню моделі управління та визначенню стратегічних напрямків розвитку бізнес-середовища.*

Результати. У ході дослідження виявлено ключові закономірності взаємодії інновацій та інвестицій, проаналізовано динаміку витрат на інновації промисловими підприємствами України, а також визначено бар'єри, що обмежують інноваційну активність. Розроблено модель управління інноваційно-інвестиційними процесами, яка враховує внутрішні та зовнішні фактори впливу.

Перспективи. Перспективи подальших досліджень включають розробку механізмів державного стимулювання інновацій, удосконалення інструментів залучення іноземних інвестицій та впровадження стратегій розвитку бізнесу, орієнтованих на використання цифрових технологій і екологічно сталих підходів.

Ключові слова: інновації, інвестиції, бізнес-середовище, конкурентоспроможність, цифровізація, сталий розвиток.

Summary. *Introduction.* In a modern economy that is rapidly changing under the influence of globalization and digitalization, innovation and investment are becoming key factors in the formation of a competitive and dynamic business environment. Their interrelationship is the basis for increasing business efficiency, ensuring its adaptability to challenges, and creating the prerequisites for sustainable economic growth.

Purpose. The purpose of the article is to substantiate the integration of innovation and investment to form a dynamic business environment, as well as to develop recommendations for strategies to increase the efficiency of innovation and investment activities of enterprises in the face of modern economic challenges.

Materials and methods. The study used two key methods. The first, the integration combination method, was used to analyze the relationships between innovation and investment, which were considered as interrelated processes that increase business competitiveness. This method allowed us to identify how innovations contribute to attracting investment, as well as how investments

stimulate the development of innovative projects. The second method, system support, was used to develop a structured approach to managing innovation and investment processes. Thanks to this method, it was possible to take into account both internal and external factors, including the influence of market conditions, government regulation and global challenges. It contributed to the formation of a management model and the definition of strategic directions for the development of the business environment/

The results. The study identified key patterns of interaction between innovation and investment, analyzed the dynamics of innovation spending by industrial enterprises of Ukraine, and identified barriers that limit innovative activity. A model of innovation and investment process management was developed, which takes into account internal and external factors of influence.

Discussion. Prospects for further research include the development of mechanisms for state stimulation of innovation, improving instruments for attracting foreign investment and implementing business development strategies focused on the use of digital technologies and environmentally sustainable approaches.

Keywords: *innovation, investment, business environment, competitiveness, digitalization, sustainable development.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах стрімкої трансформації світової економіки та зростання конкуренції ключовим фактором сталого розвитку бізнесу стає здатність до адаптації, яка значною мірою залежить від впровадження інновацій та ефективного залучення інвестицій. Взаємозв'язок цих елементів формує основу для створення динамічного бізнес-середовища, яке є гнучким, адаптивним до змін і здатним до саморозвитку. Інновації виступають рушійною силою технологічного прогресу, підвищення продуктивності та створення нових ринкових можливостей, тоді як інвестиції забезпечують необхідний фінансовий

ресурс для реалізації інноваційних ідей, що у підсумку сприяє економічному зростанню. Особливо актуальною тема дослідження є для України, яка перебуває на етапі економічного відновлення, інтеграції у світову економіку та формування інноваційно орієнтованого бізнес-середовища. У контексті глобальної цифровізації, впливу економічних криз та зростання ролі технологій у конкурентній боротьбі між підприємствами, дослідження взаємозв'язку інновацій та інвестицій набуває стратегічного значення. Вивчення цього взаємозв'язку дозволить не лише зрозуміти механізми ефективної інтеграції інновацій у бізнес-процеси, але й сформулювати практичні рекомендації для бізнесу та державних інституцій щодо залучення інвестицій у сферу інновацій. Це дослідження також сприятиме виявленню нових можливостей для розвитку підприємств в умовах постійних економічних змін, зміцненню їх конкурентоспроможності на внутрішніх і зовнішніх ринках, а також підвищенню інвестиційної привабливості національного бізнес-середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі значна увага приділяється дослідженню взаємозв'язку між інноваціями та інвестиціями як ключовими елементами формування конкурентоспроможного бізнес-середовища. Згідно з дослідженнями Бойчук І. [1], Кравченко І. [8], інновації без належного інвестування часто залишаються на рівні ідей, що підкреслює важливість доступу до інвестиційних ресурсів для стимулювання їх впровадження. У роботах Горященко Ю. [5], Грігерман О. [6] зазначено, що найбільша ефективність досягається за умови інтеграції інноваційно-інвестиційних стратегій, що дозволяє підприємствам адаптуватися до змін та залишатися стійкими навіть у кризових умовах.

Дослідження Савицька С., Заїка С., Свистун Л., Коваль Л., Гайбура Ю. [12] акцентує увагу на тому, що впровадження цифрових технологій, розвиток штучного інтелекту та автоматизація процесів вимагають значних

капіталовкладень, які, водночас, забезпечують тривалі конкурентні переваги.

У дослідженні Махно С. [9], обґрунтовано, що залучення іноземних інвесторів сприяє трансферу технологій та інтеграції підприємств у світові інноваційні екосистеми.

Метою статті є обґрунтування інтеграційних засад між інноваціями та інвестиціями у контексті створення динамічного бізнес-середовища, а також розробка рекомендацій щодо стратегій підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств в умовах сучасних економічних викликів.

Завдання дослідження:

- оцінити вплив інвестицій на розвиток інноваційної діяльності підприємств, зокрема їх роль у підтримці гнучкості бізнес-середовища;
- обґрунтувати впровадження комплексних стратегій для стимулювання інновацій через ефективне використання інвестиційних ресурсів;
- сформувати системну модель поєднання інноваційних процесів та інвестицій, яка враховує специфіку сучасного економічного середовища та спрямована на сталий розвиток бізнесу.

Матеріали і методи. В межах проведеного дослідження було використано:

1. Метод інтеграційного поєднання було використано для аналізу взаємозв'язків між інноваціями та інвестиціями як ключовими елементами формування динамічного бізнес-середовища. Інтеграційний підхід забезпечив комплексний розгляд інновацій та інвестицій як взаємопов'язаних процесів, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності бізнесу. Завдяки цьому методу було виявлено, як впровадження інновацій впливає на залучення інвестицій, а також як інвестиційна активність стимулює розвиток інноваційних ініціатив.

2. Метод системного забезпечення був застосований для розробки структурованого підходу до управління інноваційними та інвестиційними процесами в умовах сучасної економіки. Системний підхід сприяв формуванню моделі управління, яка враховує не лише внутрішні, але й зовнішні чинники, такі як вплив ринкових умов, державного регулювання та глобальних економічних викликів.

Виклад основного матеріалу. У сучасній економіці, яка характеризується динамічними змінами та високою конкуренцією, інновації та інвестиції набувають ключового значення, адже вони є взаємопов'язаними елементами, що спільно формують основу для сталого розвитку бізнесу та національної економіки в цілому. Інновації, що передбачають створення нових продуктів, послуг, технологій або бізнес-моделей, не можуть бути впроваджені без належного фінансування, що підкреслює критичну роль інвестицій як основного інструменту підтримки інноваційних процесів. Водночас інноваційна активність забезпечує інвесторам перспективу отримання значних економічних вигод, що підсилює їхню зацікавленість у фінансуванні інноваційних ініціатив [1].

Інвестиції відіграють фундаментальну роль у розвитку інновацій, оскільки вони забезпечують необхідні ресурси для досліджень, розробок та впровадження інноваційних проєктів у реальну економіку. Важливо зазначити, що інвестиції у сферу інновацій мають довгостроковий характер, адже результати таких вкладень часто стають очевидними через кілька років, але саме це є передумовою для кардинальних змін у технологічному рівні виробництва, конкурентоспроможності бізнесу та його адаптивності до викликів глобального ринку. Інвестиційні ресурси можуть надходити як із внутрішніх, так і з зовнішніх джерел, включаючи державні програми підтримки інновацій, приватний капітал, венчурні фонди, міжнародні гранти та інші фінансові інструменти. Ефективність використання цих інвестицій залежить від наявності прозорої стратегії розвитку, належного

управління проектами, а також готовності бізнесу до змін, які супроводжують впровадження інновацій [8].

Динамічне бізнес-середовище, визначене як система, здатна швидко адаптуватися до зовнішніх і внутрішніх змін, базується на поєднанні таких стратегічних елементів, як інноваційні рішення та інвестиційна підтримка. Ці елементи є взаємопов'язаними й відіграють вирішальну роль у забезпеченні гнучкості бізнесу та його здатності відповідати на сучасні виклики.

Інновації є основним рушієм змін у бізнес-середовищі, оскільки вони створюють умови для підвищення ефективності, продуктивності та конкурентоспроможності підприємств. У періоди економічної нестабільності, спричиненої, наприклад, глобальними кризами або технологічними проривами, саме інноваційні рішення дозволяють бізнесу не лише пристосовуватися до нових умов, але й використовувати ці зміни як можливість для зростання. Інновації сприяють розвитку нових продуктів і послуг, покращенню операційних процесів, створенню нових ринкових сегментів і трансформації традиційних бізнес-моделей. Значення інновацій у створенні динамічного бізнес-середовища полягає також у їх здатності сприяти швидкій адаптації до глобальних викликів, таких як цифровізація, зміни споживчих переваг або посилення екологічних стандартів. Водночас інновації виступають каталізатором для змін у структурі бізнес-середовища, сприяючи появі нових гравців, які пропонують унікальні рішення, і трансформуючи традиційні галузі у більш динамічні й відкриті до співпраці (рис. 1) [3, с. 134].

Інвестиції є критично важливим елементом у забезпеченні гнучкості бізнес-середовища, оскільки вони надають фінансові ресурси для реалізації інноваційних ініціатив та підтримки змін. У сучасних умовах, коли підприємства стикаються з непередбачуваними зовнішніми викликами, такими як економічні кризи, політична нестабільність або зростаючий

рівень конкуренції, інвестиції дозволяють забезпечити стабільність і розвиток через створення довгострокових фінансових резервів та стратегічних проєктів.

Особливість інвестицій у контексті створення динамічного бізнес-середовища полягає в їх здатності забезпечувати реалізацію проєктів, які спрямовані на розширення ринкових можливостей, впровадження новітніх технологій та формування стійких бізнес-моделей.

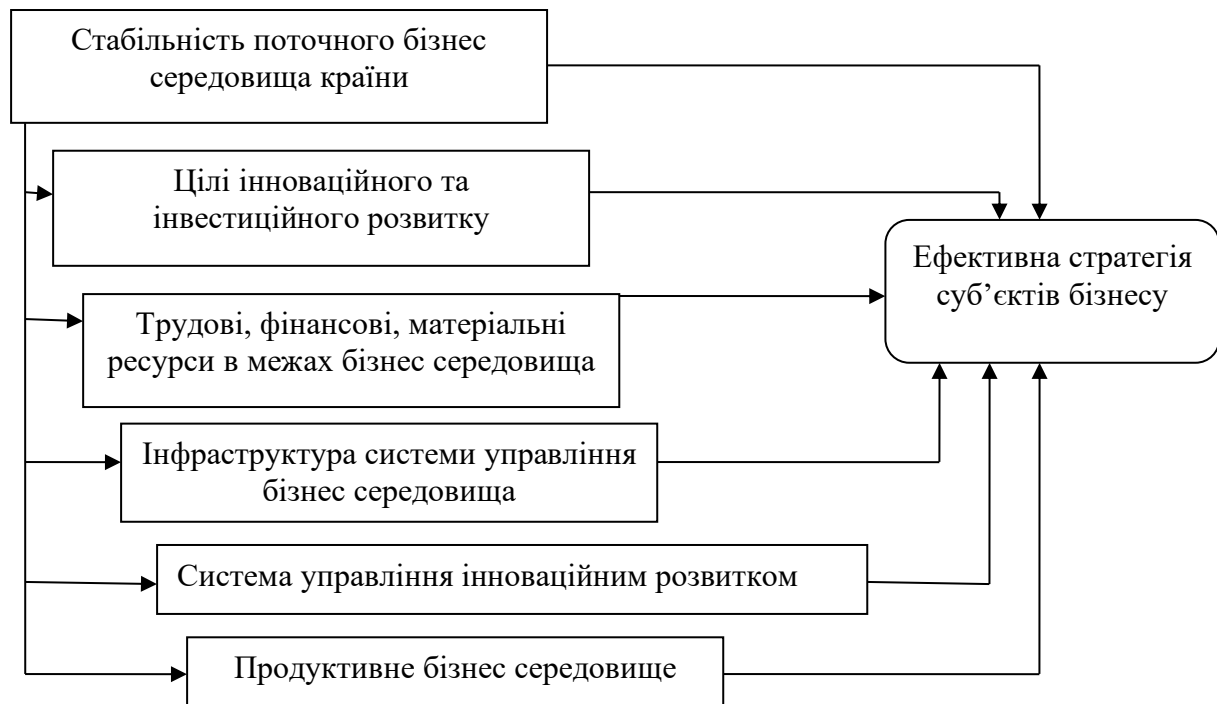

Рис. 1. Організаційні зв'язки компонентів інновацій та інвестицій у створенні динамічного бізнес-середовища

Джерело: розроблено автором на основі [7; 12]

Гнучкість бізнес-середовища, забезпечена інвестиціями, також має важливе значення для підвищення стійкості підприємств до зовнішніх шоків. Крім того, стратегічні інвестиції у розвиток людського капіталу та партнерські проєкти сприяють зміцненню довгострокових конкурентних переваг і створенню умов для адаптації до змінних ринкових умов.

У сучасній економіці, яка стрімко змінюється під впливом глобалізації, цифровізації та зростаючої конкуренції, розвиток інноваційно-інвестиційного потенціалу стає стратегічним напрямом для забезпечення

стійкого економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності бізнесу та вирішення соціально-економічних проблем. Зазначений потенціал визначається здатністю підприємств, регіонів та національних економік створювати, впроваджувати і масштабувати інновації, використовуючи доступні інвестиційні ресурси. Ефективність розвитку цього потенціалу значною мірою залежить від правильно сформованих стратегій, які враховують специфіку ринкового середовища, потреби бізнесу та суспільства, а також можливості державного регулювання [10, с. 124]. Варто зазначити, що основним джерелом фінансування інноваційної діяльності залишаються власні кошти підприємств, тоді як частка іноземних інвестицій є незначною, що обмежує можливості для масштабних інноваційних проєктів (рис. 2).

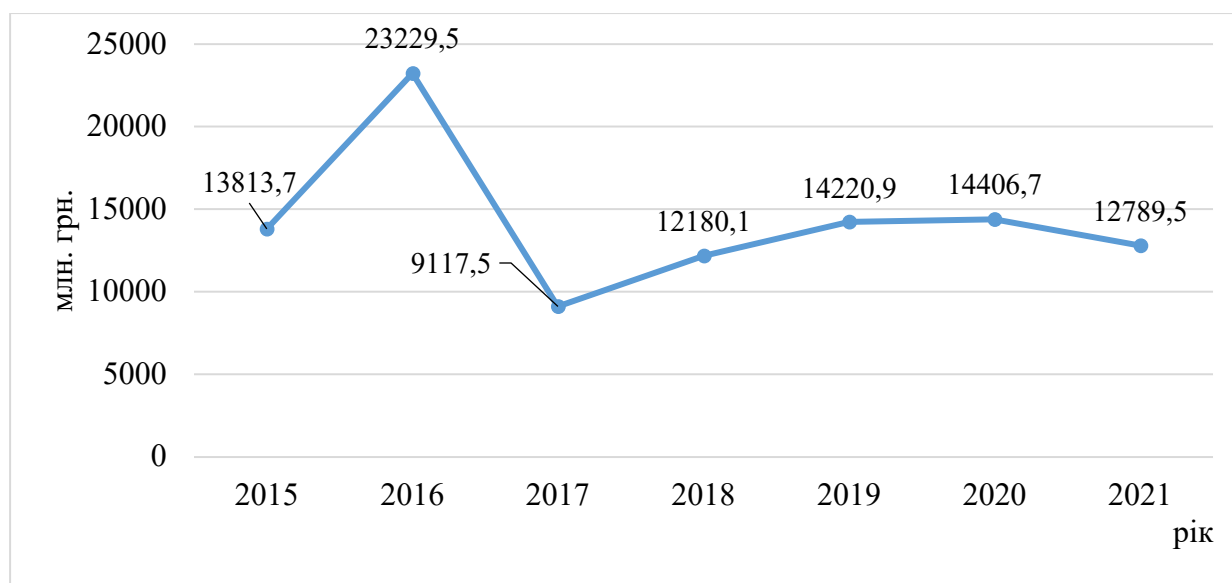

Рис. 2. Динаміка витрат на інновації національними підприємствами України у період 2016-2021 рр. (починаючи з 2022 р. офіційна статистика не оприлюднюється)

Джерело: побудовано на основі [10]

У період з 2015 по 2021 рр. витрати на інновації промисловими підприємствами України зазнали значних коливань, що відображає нестабільність інноваційної активності вітчизняного промислового сектору. Згідно з даними, у 2016 р. витрати на інновації досягли свого піку, становлячи 23 229,5 млн. грн., що свідчить про значну інвестиційну

активність у цей період. Однак, вже у 2017 р. спостерігався різкий спад до 9 117,5 млн. грн., що може бути пов'язано з економічними труднощами або зміною пріоритетів підприємств. У наступні роки витрати на інновації демонстрували поступове зростання: у 2018 р. – 12 180,1 млн. грн., у 2019 році – 14 220,9 млн. грн., а у 2020 р. – 14 406,7 млн. грн., що вказує на відновлення інтересу до інноваційної діяльності. Проте, навіть з урахуванням цього зростання, рівень витрат на інновації у 2020 р. залишався нижчим за показник 2015 р., що свідчить про наявність перешкод для сталого розвитку інноваційної діяльності [10]. Таким чином, аналіз динаміки витрат на інновації промисловими підприємствами України у 2015–2021 рр. вказує на необхідність розробки комплексних заходів, спрямованих на стимулювання інноваційної активності, зокрема через покращення інвестиційного клімату, посилення державної підтримки та розвиток бізнес середовища.

Одним із ключових завдань стратегій розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу є створення ефективних механізмів стимулювання інновацій через залучення інвестицій, які повинні сприяти реалізації інноваційних проєктів на всіх етапах їх життєвого циклу. Зокрема, на етапі генерації ідей важливо забезпечити доступ до венчурного фінансування та грантів, які дозволяють мінімізувати ризики для підприємців і стимулюють їх до експериментів та розробок. На етапі масштабування інноваційних рішень особливої уваги потребують механізми державно-приватного партнерства, які дозволяють об'єднати зусилля бізнесу та уряду для спільного фінансування інфраструктурних і технологічних проєктів [2, с. 78].

Додатково, важливими елементами стимулювання інновацій є податкові пільги для компаній, які інвестують у дослідження та розробки, створення спеціальних економічних зон із пільговим оподаткуванням, а також запровадження програм навчання та підвищення кваліфікації для

працівників у сферах, пов’язаних із технологіями. Такі підходи дозволяють забезпечити більш широке залучення інвестиційних ресурсів до інноваційного сектора, сприяючи його активному розвитку. Для забезпечення сталого розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу важливо враховувати низку рекомендацій, спрямованих на посилення співпраці між бізнесом та урядовими структурами (рис. 3).

Рис. 3. Системна модель управлінського забезпечення поєднання інноваційних процесів та інвестицій для формування активного бізнес-середовища

Джерело: розроблено авторами

Зі свого боку, урядові структури повинні створювати сприятливі умови для розвитку інноваційного бізнесу, забезпечуючи фінансову, інфраструктурну та інституційну підтримку. Доцільно впроваджувати довгострокові програми розвитку високотехнологічних галузей, забезпечувати доступ до міжнародних ринків капіталу та сприяти інтеграції українських компаній у глобальні інноваційні екосистеми. Важливим напрямом є також підтримка стартапів через грантове фінансування, спрощення процедур реєстрації та зниження адміністративного тиску [4, с. 152].

Майбутнє бізнес-середовища буде значною мірою визначатися здатністю підприємств та країн до ефективного поєднання інновацій і інвестицій у контексті нових глобальних викликів, таких як цифровізація, зміна клімату та зростання значення соціальної відповідальності. Інновації та інвестиції будуть взаємодіяти на глибшому рівні, формуючи нові бізнес-моделі, орієнтовані на створення доданої вартості, яка враховує не лише економічні, але й соціальні та екологічні аспекти. Перспективним напрямом є розвиток технологій штучного інтелекту, автоматизації та зеленої енергетики, які вимагатимуть значних інвестицій, але забезпечать масштабні позитивні ефекти для економіки. Важливою тенденцією стане також інтеграція інноваційних технологій у малий і середній бізнес, що сприятиме посиленню їхньої конкурентоспроможності на глобальному рівні [9, с. 81]. Бізнес-середовище майбутнього характеризуватиметься високим рівнем кооперації між підприємствами, державними структурами та науковими установами, що дозволить ефективно використовувати доступні ресурси та мінімізувати ризики (табл. 1).

Таблиця 1

**Стратегічні напрямки розвитку бізнес-середовища на засадах
інноваційно-інвестиційного потенціалу**

№ з/п	Стратегічний напрямок	Ключові цілі	Інструменти реалізації	Очікувані результати
1.	Розвиток цифрових технологій	Забезпечення цифровізації бізнес-процесів	Інвестиції в ІТ	Підвищення ефективності операцій
2.	Підтримка стартапів	Залучення молодих інноваторів	Грантове фінансування	Розвиток нових бізнес-моделей
3.	Енергетична ефективність	Скорочення витрат енергії	Інвестиції в зелені технології	Зменшення екологічного впливу
4.	Інтеграція штучного інтелекту	Автоматизація бізнес-процесів	Розробка алгоритмів AI	Зростання продуктивності
5.	Розвиток людського капіталу	Підвищення кваліфікації персоналу	Програми навчання	Підвищення конкурентоспроможності

Джерело: розроблено авторами

Таким чином, стратегічний розвиток інноваційно-інвестиційного потенціалу вимагає комплексного підходу, який враховує специфіку сучасних викликів та перспективи майбутнього. Тільки гармонійна взаємодія між бізнесом, урядом і науковими інституціями здатна забезпечити створення інноваційно орієнтованого бізнес-середовища, яке стане основою для стійкого економічного розвитку.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Досліджено роль інновацій у забезпеченні адаптації бізнесу до сучасних викликів, включаючи цифровізацію, зміни споживчих уподобань та посилення екологічних стандартів, що сприяло формулюванню рекомендацій щодо підвищення ефективності інноваційної діяльності. Оцінено вплив інвестицій на гнучкість та стабільність бізнес-середовища, зокрема через створення довгострокових фінансових резервів, підтримку інноваційних проєктів та розвиток людського капіталу.

Обґрунтовано необхідність розробки комплексної стратегії розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу, яка включає створення сприятливих умов для залучення інвестицій, стимулювання дослідницької активності, підтримку стартапів та впровадження новітніх технологій. Розроблено системну модель управління поєднанням інноваційних процесів та інвестицій, яка враховує специфіку сучасного бізнес-середовища та спрямована на досягнення довгострокових конкурентних переваг підприємств. Запропоновано стратегічні напрямки розвитку бізнес-середовища, які передбачають інтеграцію цифрових технологій, розвиток зеленої енергетики, підвищення кваліфікації працівників та впровадження алгоритмів штучного інтелекту, що забезпечить підвищення ефективності операцій та стійкість підприємств до зовнішніх шоків.

Література

1. Бойчук І. В. Інноваційна діяльність та її вплив на економічне зростання країни. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2022. № 2. С. 45–53. doi: 10.32782/2520-2200/2022-2-6.
2. Бут-Гусаїм О. Г. Інноваційний розвиток бізнес-структур. *Бізнес Інформ*. 2024. № 2. С. 72–81. doi: 10.32983/2222-4459-2024-2-72-81.
3. Васюта В., Чорновол Н., Горбунова М. Роль підприємницької діяльності в розвитку національної економіки. *Галицький економічний вісник*. 2022. Вип. 78–79. № 5–6. С. 130–137. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.05_06.130.
4. Гонtareва І. В., Євтушенко В.А., Михайленко Д.Г. Стан та особливості розвитку підприємництва в повоєнний період. *Economic Synergy*. 2023. випуск 2 (8). С. 148–158.

5. Горященко Ю. Г. Стратегічні імперативи інноваційного розвитку підприємництва в умовах невизначеності. *Академічний огляд*. 2024. № 2. С. 215–224. doi: 10.32342/2074-5354-2024-2-15.
6. Грігерман О. В. Інноваційно-інвестиційний розвиток: сутність та концептуальні підходи. *Економіка та управління*. 2024. № 4. С. 56–64. doi: 10.32782/2524-0374/2024-4-7.
7. Ковальчук О. П. Поняття інвестиційно-інноваційної моделі в умовах сталого розвитку економіки України. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С. 89–94. doi: 10.32849/2663-5313/2020.7.15.
8. Кравченко І. М. Інноваційна активність в Україні: тенденції та перспективи розвитку. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. С. 102–110. doi: 10.32702/2307-2105-2020.12.102.
9. Махно С. В. Реалізація інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств: світові тренди та національні реалії. *Вісник Ужгородського національного університету*. 2023. № 3. С. 45–53. doi: 10.32782/2307-2105-2023.3.6.
10. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.12.2024).
11. Шендерівська Л. П., Гук О. В., Мохонько Г. А. Трансформація бізнес-моделей в умовах війни та пандемії. *Економічний простір*. 2022. № 179. С. 79–85. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/179-12>.
12. Savitska S., Zaika S., Svystun L., Koval L., Haibura Y. Investment providing sustainable development of rural areas in Ukraine. *Independent Journal of Management & Production*. 2020. Vol. 11, No 8. pp. 571–586. [dx.doi.org/10.14807/ijmp.v11i8.1218](https://doi.org/10.14807/ijmp.v11i8.1218).

References

1. Boichuk, I. V. (2022). Innovatsiina diialnist ta yii vplyv na ekonomichne zrostantia krainy [Innovative activity and its impact on the

economic growth of the country]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku – Management and Entrepreneurship in Ukraine: Stages of Formation and Development*, 2, 45–53. doi: 10.32782/2520-2200/2022-2-6 [in Ukrainian].

2. But-Husaim, O. H. (2024). Innovatsiinyi rozvytok biznes-struktur [Innovative development of business structures]. *Biznes Inform – Business Inform*, 2, 72–81. doi: 10.32983/2222-4459-2024-2-72-81 [in Ukrainian].

3. Vasjuta, V., Chornovol, N., Ghorbunova, M. (2022). Rolj pidpryjemnyckoji dijalnosti v rozvytku nacionaljnoji ekonomiky [The role of entrepreneurial activity in the development of the national economy]. *Ghalyckyj ekonomichnyj visnyk*, no. 78–79 (5–6), 130–137. doi: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.05_06.130 [in Ukrainian].

4. Gontareva, I., Yevtushenko, V., Mykhailenko, D. (2023). Stan ta osoblivosti rozvitku pidpriemnistva v povoenii period [State and features of entrepreneurship development in the post-war period]. *Economic Synergy*, no 2(8), 148–158 [in Ukrainian].

5. Horiaishenko, Yu. H. (2024). Stratehichni imperatyvy innovatsiinoho rozvytku pidpriemnytstva v umovakh nevyznachenosti [Strategic imperatives of innovative development of entrepreneurship under uncertainty]. *Akademichnyi ohliad – Academic Review*, 2, 215–224. doi: 10.32342/2074-5354-2024-2-15 [in Ukrainian].

6. Hriherman, O. V. (2024). Innovatsiino-investytsiinyi rozvytok: sutnist ta kontseptualni pidkhody [Innovative-investment development: essence and conceptual approaches]. *Ekonomika ta upravlinnia – Economy and Management*, 4, 56–64. doi: 10.32782/2524-0374/2024-4-7 [in Ukrainian].

7. Kovalchuk, O. P. (2020). Poniattia investytsiino-innovatsiinoi modeli v umovakh staloho rozvytku ekonomiky Ukrainy [The concept of an investment-innovative model under conditions of sustainable development of Ukraine's

economy]. *Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, Economy, and Law*, 7, 89–94. doi: 10.32849/2663-5313/2020.7.15 [in Ukrainian].

8. Kravchenko, I. M. (2020). Innovatsiina aktyvnist v Ukraini: tendentsii ta perspektyvy rozvytku [Innovative activity in Ukraine: trends and development prospects]. *Efektivna ekonomika – Effective Economy*, 12, 102–110. doi: 10.32702/2307-2105-2020.12.102 [in Ukrainian].

9. Makhno, S. V. (2023). Realizatsiia innovatsiino-investytsiinoho potentsialu pidpryemstv: svitovi trendy ta natsionalni realii [Realization of innovative-investment potential of enterprises: global trends and national realities]. *Visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of Uzhhorod National University*, 3, 45–53 [in Ukrainian].

10. *Official website of the State Statistics Service of Ukraine*. (2024). available at: <https://ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].

11. Shenderivska, L. P., Huk, O. V., Mokhonko, H. A. (2022). Transformatsiia biznes-modelei v umovakh viiny ta pandemii [Transformation of business models in the conditions of war and pandemic]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, 179, 79–85. doi: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/179-12> [in Ukrainian].

12. Savitska, S., Zaika, S., Svystun, L., Koval, L., & Haibura, Y. (2020). Investment providing sustainable development of rural areas in Ukraine, *Independent Journal of Management & Production*. doi: [dx.doi.org/10.14807/ijmp.v11i8.1218](https://doi.org/10.14807/ijmp.v11i8.1218).